

Differentiatie - Extra Tijd voor risicolezers

Praktische handvatten voor het taalles- en rekenonderwijs zoals deze Kwaliteitskaart Opbrengricht Werken zijn te vinden op www.schoolaanzet.nl. Deze website bevat alle informatie en handreikingen die in het kader van School aan Zet worden ontwikkeld om het onderwijs (in de basisvaardigheden) te verbeteren.

DIFFERENTIATIE – Extra Tijd Voor risicolezers

Extra tijd voor lezen is voor risicolezers cruciaal voor hun leesontwikkeling. Uitgangspunt hierbij is dat we het proces niet langer uitspreiden in de tijd, maar intensiveren. In de leesles hebben risicolezers extra instructie en begeleiding inoefening nodig en naast de leeslessen hebben ze ook nog meer tijd nodig om het lezen verder te oefenen. Dit betekent dat zwakke lezers meer tijd per week aan lezen besteden dan goede lezers. Er zijn verschillende oplossingen denkbaar om extra tijd voor lezen te organiseren. Vaak is het nodig groepsoverstijgend te denken als het gaat om differentiëren en het scheppen van meer tijd voor lezen. Standaardoplossingen hiervoor zijn niet te geven, omdat de situatie per school, per schooljaar of zelfs per gedeelte van het jaar weer verschillend kan zijn.

Een aantal oplossingen die we bij scholen zijn tegengekomen:

Parallel inroosteren van het lezen.

Als in alle groepen op dezelfde tijd lezen op het rooster staat, biedt dit mogelijkheden te differentiëren. Leerlingen kunnen per leesniveau worden ingedeeld. Goede lezers hebben minder intensieve begeleiding nodig.

Goede lezers 'loslaten'

Flotte lezers ontwikkelen hun leesvaardigheid vooral door veel te lezen en leeskilometers te maken. Deze leerlingen kunnen zelfstandig lezen en hebben een minder intensieve begeleiding nodig. Wel is het belangrijk dat er door hen daadwerkelijk gelezen wordt. Het bewaken van een rustige leesomgeving is nodig.

Leerlingen die AVI M6 beheersen 'loslaten'

Leerlingen die AVI M6 hebben gehaald en het technisch lezen voldoende onder de knie hebben, laten we vooral vrij lezen. Ook hier geldt dat er wel gelezen moet worden en dat een rustige leesomgeving nodig is.

Differentiatie - Extra tijd voor risicolezers

Extra handen in de groep

Extra hulp in de groep van een stagiaire, onderwijsassistent of klassenassistent biedt mogelijkheden tot differentiëren. De leerkracht neemt de risicoleerlingen onder haar hoede en geeft extra instructie en begeleiding in een kleine groep. De rest van de groep werkt onder begeleiding van de extra persoon.

Inzet van de remedial teacher bij het leesonderwijs

Bezien kan worden hoe de tijd die op school beschikbaar is voor remedial teaching zo efficiënt en effectief mogelijk gebruikt kan worden. Het is niet altijd nodig te werken met individuele leerlingen. Werken in een groepje is vaak net zo effectief. Ook is het van belang de remedial teaching naadloos te laten aansluiten bij de leeslessen in de groep. De remedial teacher kan tijdens de leeslessen een groepje onder haar hoede nemen in of in de buurt van het lokaal.

Inzet van volwassen tutoren bij het leesonderwijs

Vrijwilligers (ouders, grootouders) kunnen ingezet worden om als tutor op school met kinderen het lezen te oefenen. Belangrijk hierbij is dat de volwassenen die bij het leesonderwijs komen helpen weten hoe ze het lezen kunnen begeleiden en hoe ze om moeten gaan met leesfouten. Een eenvoudige methodiek hiervoor is "Samen beter lezen" (Klaassen, H. & Stienstra-Sondij, A. (1999). Samen beter lezen. Een oefenmethode voor op school en thuis. Amersfoort: CPS Onderwijsontwikkeling en advies)

Inzetten van bovenbouw leerlingen als tutor in groep 4 en 5

Ook oudere leerlingen uit de bovenbouw kunnen jongere leerlingen begeleiden bij het lezen. Dit is voor beide partijen vaak motiverend en blijkt goed te werken. Aandachtspunten om het werken met leerlingen als tutor succesvol te organiseren en te laten verlopen zijn beschreven in „Samen beter Lezen“ .

Inzet van de computer

Ook computerprogramma's kunnen ingezet worden om leerlingen te ondersteunen bij het oefenen van het lezen. Met behulp van de computer kan de soort hulp, de frequentie en het niveau van de instructie en oefening gevarieerd worden. Voordeel van de computer is dat leerlingen directe feedback ontvangen en het meestal leuk vinden om aan de computer te werken.

Lees- en luistermaterialen

Bij een lees- en luistermethode lezen leerlingen een boek, terwijl ze tegelijkertijd luisteren naar het ingesproken boek. Zwakke lezers komen door hun geringe leesteknik vaak niet toe aan de inhoud van het verhaal. Door te lezen en te luisteren ervaren ze dat lezen leuk kan zijn. De leerkracht begeleidt leerlingen bij de keuze van een boek en praat met hen na over het verhaal.

Bloktijd

Een goede manier om tegemoet te komen aan leerlingen die extra tijd voor lezen nodig hebben, is het inroosteren van blokperiodes. Op het rooster staat enkele malen per week een bloktijd die flexibel ingevuld kan worden. Tijdens deze periode kunnen leerlingen met verschillende activiteiten bezig zijn. Ze kunnen aan een werkstuk naar eigen interesse werken, een vaardigheid oefenen op de computer, werk afmaken dat is blijven liggen, enzovoort. In deze tijd werken de leerlingen zelfstandig. Er zijn hierover duidelijke afspraken gemaakt. De leerkracht kan in de bloktijd aan de slag met een kleine groep.

Colofon

De Kwaliteitskaart Differentiatie Extra Tijd voor risicolezers (131211) is een uitgave van School aan Zet. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van de PO Raad. Voor vragen rond de kwaliteitskaarten kunt u contact opnemen met Gea Spaans, secretariaat@schoolaanzet.nl.

KKDET138

© Buiten het downloaden zijn alle rechten op dit product voorbehouden aan:

SCHOOL
AAN ZET

Postbus 556, 2501 CN Den Haag
e-mail: secretariaat@schoolaanzet.nl
www.schoolaanzet.nl

KWALITEITSKAART